

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu

Warszawa, dnia 25 lipca 2006 r.

SEKRETARIAT
Biura Praw Senackich
Wpłynęło dn. 27.07.06
nr. 5436 podpis. M

DSP – II – 051 – 474/06

BH-T-0700-352/06

Pan

Paweł Michalak

Senator RP

Bracownicy Izbie Senackiej,

W związku z Pana pisemnym oświadczeniem złożonym podczas 11 posiedzenia Senatu RP w dniu 24 maja 2006 r.; w którym podnosi Pan zastrzeżenia do staranności postępowania sędziów przy sprawowaniu przez nich funkcji sędziowskiej, a jako uzasadnienie tych zastrzeżeń przytacza tok postępowania sądowego w sprawie I Ns 706/96 Sądu Rejonowego w Koszalinie uprzejmie wyjaśniam:

Wskazana przez Pana Senatora, jako przykład nieprawidłowości pracy sądu sprawa I Ns 706/96 Sądu Rejonowego w Koszalinie była przedmiotem analizy Departamentu Sądów Powszechnych. Analiza ta potwierdziła zarzut zbyt długiego trwania tego postępowania, albowiem sprawa została złożona w Sądzie Rejonowym w Koszalinie w dniu 14 października 1996r., a postanowienie końcowe zostało wydane dopiero w dniu 12 lutego 2004r.. Sprawa ta dotyczyła wniosku Ewy Miśkiewicz – Żebrowskiej z udziałem Bernarda Żebrowskiego o podział majątku dorobkowego, w którym zawarto również wnioski o dokonanie w trybie zarządzenia tymczasowego zabezpieczenia roszczenia oraz podniesiono zarzuty dotyczące rozliczenia zadłużeń stron w Banku Spółdzielczym w Świeszynie z tytułu kredytu inwestycyjnego i kredytu mieszkaniowego, zobowiązań wobec Skarbu Państwa i sposobu spłaty pierwszej żony uczestnika Urszuli Żebrowskiej z tytułu podziału ich majątku dorobkowego. W sprawie tej odbyło się aż 16 rozpraw, przeprowadzono dowód z opinii kilku biegłych, którzy z uwagi na zastrzeżenia stron składali również

opinie uzupełniające, odbyły się oględziny sądowe z udziałem biegłego, a nadto strony zaskarżały decyzje Sądu w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych, rozstrzygające wnioski o wydanie zarządzeń tymczasowych o zabezpieczeniu roszczenia, przyznania biegłemu wynagrodzenia i określenia wysokości zaliczki, jaką mają uiścić na koszty opinii biegłych. Na wydłużenie czasu trwania tego postępowania miał też wpływ fakt, iż biegły z zakresu budownictwa wykonywał zleconą mu opinię przez okres 10 miesięcy (mimo czterokrotnego ponaglenia przez przewodniczącego do jej złożenia) tłumacząc to skomplikowanym charakterem zleconej opinii. Ponadto stopień skonfliktowania stron, które wzajemnie przeczyły wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej i składały liczne wnioski dowodowe uniemożliwiały szybkie zakończenie omawianego postępowania. Wystarczy wskazać, że akta tej sprawy liczą V tomów.

Wobec prawomocnego zakończenia przedmiotowej sprawy, objęcie jej toku nadzorem administracyjnym jest obecnie bezprzedmiotowe. Długi okres rozpoznania tej sprawy, na który wpływ miały też przyczyny leżące po stronie sądu orzekającego w zakresie niedostatecznej dbałości o koncentrację materiału dowodowego i dyscyplinowanie stron w odniesieniu do zakreślanych im terminów do składania wniosków oraz biegłych co do bezwzględного przestrzegania przez nich terminów do wykonania zleconych im czynności stanowiły jednak podstawę do polecenia Prezesowi Sądu Okręgowego w Koszalinie zbadania przedmiotowej sprawy i podjęcia niezbędnych czynności nadzorczych, w tym także w celu wyeliminowania wskazanych uchybień w przyszłości. Stosowne pismo w tej kwestii skierowane zostało przez Departament Sądów Powszechnych w dniu 25 lipca 2006r..

W odpowiedzi na pytanie Pana Senatora zawarte w oświadczeniu należy w tym miejscu wskazać, że w ramach sprawowanego nadzoru administracyjnego zarówno prezesi sądów, jak i Minister Sprawiedliwości zobowiązani są do kontroli sprawności postępowania we wszystkich kategoriach spraw i wydawania stosownych poleceń w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek uchybień w tym zakresie. W sposób oczywisty działania te przyczyniają się do podniesienia sprawności toczących się postępowań. Trzeba też zaznaczyć, że obecnie wszystkie sprawy tzw. stare – o okresie rozpoznania powyżej pięciu lat objęte są takim nadzorem, a prezesi właściwych sądów zobowiązani do udzielania cyklicznych informacji o ilości, stanie tych spraw i podjętych w nich czynnościach.

Odnosnie pozostałych podnoszonych przez Pana Senatora zarzutów co do nierzetelności postępowania sędziów przejawiającej się w „zwalnianiu od kosztów postępowania jednej ze stron, bez dogłębnego badania sytuacji majątkowej, nieuwzględnianiu wniosków dowodowych niefaworyzowanej strony, zarządzaniu z opóźnieniem lub zaniechaniu wizji lokalnej, kiedy stan faktyczny uległ istotnej zmianie od czasu rozpoczęcia procesu, na przykład stan budynku”, należy wskazać, iż ich ogólnikowość nie pozwala na jednoznaczne wypowiedzenie się co do faktycznego zaistnienia takich przypadków. Trzeba jednak zauważyć, iż kwestia prawidłowości rozstrzygnięć sądu w zakresie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych podlega ocenie judykacyjnej sprawowanej przez sąd wyższej instancji. Udzielone przez sąd zwolnienie od kosztów sądowych może też być cofnięte, jeżeli okaże się, iż okoliczności na podstawie których je przyznano nie istniały lub przestały istnieć (art. 110 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398). Stosowny wniosek w tym przedmiocie złożyć może również strona kwestionująca zasadność wcześniejszego zwolnienia. Kwestia pominięcia wniosków dowodowych strony, w tym i nie przeprowadzenie oględzin sądowych, stanowią również zarzut merytoryczny do wydanego orzeczenia i mogą być uzasadnieniem do jego uchylenia lub zmiany w ramach rozpoznania właściwego środka odwoławczego.

Należy zgodzić się, iż problemy poruszone w oświadczeniu Pana Senatora dotyczące rzetelności postępowania sędziów w zakresie wydawanych przez nich rozstrzygnięć oraz sprawności prowadzonych postępowań mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Dlatego też powołanie na urząd sędziowski następuje po spełnieniu szczególnych kryteriów, o których mowa w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r., Nr 98, poz. 1070 z późniejszymi zmianami). Ma to zapewnić najlepszy z możliwych dobór kadry orzeczniczej. Jednocześnie przepisy ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych nakładają na sędziego szereg obowiązków, w tym między innymi obowiązek postępowania zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim, obowiązek godnego zachowania w służbie i poza służbą, tak aby unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności sędziowskiej lub osłabić zaufanie do jego bezstronności. Jakkolwiek są to pojęcia trudne do jednoznacznego zdefiniowania, to odzwierciedlają one pozytywne wartości, jakim winien kierować się sędzia tak w służbie jak i poza nią. Dopełnieniu

tych zasad służyć ma też uchwalony w dniu 19 lutego 2003r. przez Krajową Radę Sądownictwa zbiór zasad etyki zawodowej sędziów.

Także Minister Sprawiedliwości, jako naczelny organ administracji państwowej przykłada do tych kwestii zasadniczą wagę, czego wyrazem jest próba skodyfikowania zasad postępowania sędziów i innych osób wykonujących zawody prawnicze w przygotowywanym projekcie o postępowaniu dyscyplinarnym wobec tych osób. Należy mieć jednak na względzie, że żadne nawet najbardziej doskonałe rozwiązania prawne i organizacyjne nie dają gwarancji całkowitej eliminacji niekorzystnych dla oceny pracy wymiaru sprawiedliwości, jednostkowych przecieży, przypadków sprzeniewierzenia się szeroko rozumianej godności sędziowskiej. Każdy taki przypadek jest zawsze przedmiotem indywidualnego badania i oceny zastępców rzeczników dyscyplinarnych działających przy sądach okręgowych i apelacyjnych. W stosunku do takich osób prowadzone są postępowania dyscyplinarne, a w przypadku potwierdzenia się zarzutów orzekane kary, nawet łącznie z usunięciem ze służby.

Wskazane wyżej działania w powiązaniu z nadzorem sprawowanym przez prezesów sądów i Ministra Sprawiedliwości winny przyczynić się do podniesienia poziomu sprawności postępowań sądowych oraz stworzenia pozytywnego wizerunku wymiaru sprawiedliwości ocenianego między innymi przez pryzmat właściwej pracy sędziów.

Wyrażam nadzieję, że udzielona odpowiedź w sposób wyczerpujący odnosi się do problemów poruszonych przez Pana Senatora w złożonym oświadczeniu.

Jednocześnie uprzejmie przepraszam za opóźnienie w udzieleniu odpowiedzi, które wynikało z konieczności ponownego badania i analizy bardzo obszernych akt sprawy I Ns 706/96 Sądu Rejonowego w Koszalinie.

Z wyrazami szacunku,

Beata Kempa